

Epidemiologische update

RAG 06/04/2022

Op 21 januari 2022 heeft het Overlegcomité de coronabaremeter als instrument voor communicatie en gestructureerde en proactieve beleidsvoorbereiding inzake sanitaire maatregelen goedgekeurd, waarbij drie beheersniveaus worden gebruikt. De indicatoren en drempels die de RAG hanteert voor de inschatting van de epidemiologische situatie en het bepalen van het beheersniveau worden hier beschreven.

Naast de specifieke drempels steunt de analyse van de epidemiologische situatie verder op een bredere evaluatie, waarbij kwalitatieve (bv. bestaan van clusters) en strategische (bv. teststrategie) indicatoren mee in rekening worden gebracht.

BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

Op nationaal niveau wordt deze week een trendbreuk waargenomen. Het aantal nieuwe gevallen neemt nu af, de R_t op basis van het aantal nieuwe besmettingen ligt onder de waarde van 1 en de algemene positiviteitsratio (PR) neemt ook af, terwijl het aantal uitgevoerde testen relatief stabiel blijft. Het aantal gerapporteerde positieve zelftesten neemt ook af. Dit kan erop wijzen dat de virale circulatie begint af te zwakken.

De PR en de 14-daagse cumulatieve incidentie nemen echter nog niet af voor mensen van 65 jaar en ouder, wat erop wijst dat het virus nog steeds in belangrijke mate circuleert in oudere en meer kwetsbare groepen.

De resultaten van het onderzoek op afvalwater tonen een afname van het aantal gebieden met een "stijgende trend", maar een stijging van het aantal gebieden met een "sterke toename". Deze resultaten moeten nauwlettend verder worden opgevolgd.

Er worden regionale verschillen waargenomen: hoewel de cijfers in Vlaanderen nog steeds hoger liggen, is de trendbreuk daar meer uitgesproken (dalend aantal gevallen, R_t minder dan 1 in alle Vlaamse provincies en licht dalende PR). In Wallonië en het Brussels Gewest neemt het aantal nieuwe gevallen nog steeds licht toe, maar deze stijging vertraagt, de R_t neemt af maar is nog steeds hoger dan 1 en de PR neemt nog steeds toe.

In tegenstelling tot het aantal nieuwe gevallen, neemt het aantal nieuwe hospitalisaties nog toe, maar minder dan in de voorgaande week. De bedbezetting op intensieve zorgen neemt niet verder af. De druk op de zorgsector (voornamelijk de ziekenhuizen) neemt nog verder toe.

Het beheersniveau wordt voorlopig nog steeds op twee behouden. De incidentie van besmettingen, de PR en de nieuwe hospitalisaties bevinden zich nog altijd op niveau 3, het aantal consultaties bij een huisarts voor COVID-19 stemt voorlopig nog overeen met niveau 2 en de ICU bezetting met niveau 1. De situatie wordt verder nauwgezet opgevolgd.

Besluit classificatie nationaal: beheersniveau 2 met een afname van het aantal besmettingen en een toename van het aantal hospitalisaties.

NATIONAAL

Indicatoren i.v.m. intensiteit

Het aantal vastgestelde nieuwe besmettingen is in de week van 27 maart tot 2 april lichtjes gedaald, met gemiddeld 10.261 nieuwe besmettingen per dag, vergeleken met 11.283 de week voordien (-9%).

Het reproductiegetal (Rt) op basis van het aantal nieuwe besmettingen is ook gedaald en is nu minder dan 1 (0,935 vergeleken met 1,062 vorige week).

De 14-daagse cumulatieve incidentie nationaal is nog licht gestegen en is nu 1.309/100.000, tegenover 1.279/100.000 de week voordien. In Vlaanderen is de incidentie de laatste dagen gedaald, maar is nog steeds hoger dan in Wallonië en Brussel. De daling betreft alle leeftijdsgroepen behalve de 65-plussers, maar is bijzonder uitgesproken voor de leeftijdsgroep van 10-19 jaar. In Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er nog een lichte stijging. Het betreft voornamelijk een stijging in de leeftijdsgroepen 40-64 en 65+, met een stabilisatie in de andere leeftijdsgroepen.

Het aantal uitgevoerde testen bleef gedurende de periode van 27 maart tot 2 april stabiel, met gemiddeld 38.902 testen per dag. Er was een lichte stijging van het aantal testen voor 10-19-jarigen. Het aantal betaalde testen (testen voor vertrekkende reizigers) is gestegen, waarschijnlijk als gevolg van de schoolvakanties. Het aantal testen voor mogelijke COVID-19-gevallen (mogelijke gevallen, bevestiging van positieve zelftest, self-assessment tool) is licht gedaald.

Het aantal zelftesten dat in apotheken wordt verkocht is deze week niet beschikbaar. Het aantal gerapporteerde positieve zelftesten is verder gedaald, met een totaal van 12.802, vergeleken met ongeveer 16.300 de week voordien. Voor 12.393 personen werd er een PCR-test uitgevoerd ter bevestiging, waarvan 91,2% een positieve PCR-test had (vergelijkbaar met vorige week).

De globale positiviteitsratio (PR) is nu licht gedaald, met in de week van 27 maart tot 2 april een waarde van 28,6% vergeleken met 31,1% de week daarvoor. Deze daling wordt waargenomen in alle leeftijdscategorieën, behalve bij de 65-plussers waar men nog een stijging ziet. De daling is meest uitgesproken bij de 10-19 jarigen. De afname wordt vooral waargenomen bij asymptomatische personen. Voor symptomatische personen stabiliseert de PR zich in Vlaanderen en neemt licht toe in Wallonië en Brussel. De PR van testen in verband met mogelijke COVID-19-gevallen of voor screening neemt licht toe.

Het aantal contacten met een huisarts voor vermoeden van COVID-19 is ook licht gedaald, met in week 13 nationaal gemiddeld 78 contacten per 100.000 inwoners per dag, vergeleken met 89/100.000 de week voordien (Bron: huisartsen Barometer). In het Brussels gewest is de daling het sterkst. In Vlaanderen ziet men een lichte daling en in Wallonië een stabiele trend.

De incidentie van consultaties voor griepaal syndroom bij de huisartsenpeilpraktijken steeg lichtjes, met 845 episodes/100.000 per week, tegenover 809/100.000 de week voordien. Hoewel de normale epidemische drempels nu niet gebruikt kunnen worden omwille van de hoge COVID-19 incidentie, wijzen verschillende elementen er op dat er op dit moment een matig intense griepedemie zou zijn in België: 1) de ILI incidentie bij huisartsen, 2) de hoge positiviteitsgraad voor influenza onder de patiënten met griepachtige klachten en 3) het relatief hoog aantal positieve labotesten voor influenza gerapporteerd door de peillaboratoria.

De ervaren werkbelasting voor vermoeden van COVID-19 is de voorbije week licht gestegen (maar statistisch niet significant), van 52% tot 60%, waarbij 45% van de artsen deze als hoog en 15% als zeer hoog beschouwden.

Indicatoren i.v.m. ernst

Het aantal nieuwe hospitalisaties voor COVID-19 is in de week van 30 maart tot 5 april nog licht gestegen, met gemiddeld 219 opnames per dag, vergeleken met 212 de week ervoor (+4%).

Het reproductiegetal (Rt) gebaseerd op het aantal nieuwe hospitalisaties is licht gedaald van 1,103 naar 1,070. De predictiemodellen voor het aantal nieuwe hospitalisaties tonen een verder toenemende trend.

Het totaal aantal ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19 patiënten is ook licht gestegen, met een totaal van 3.025 ingenomen bedden algemeen (+4%). Het aantal opnames voor COVID-19 is lichtjes hoger dan met COVID-19 (opname voor een andere reden maar met een positieve COVID-19 test), maar de trend is gelijkaardig. Het aantal ingenomen ICU-bedden is vergeleken met de week voordien licht gestegen (n=186, +10%). Het aantal opnames nam lichtjes toe en het aantal ontslagen nam lichtjes af.

Het aandeel van WZC-bewoners op het aantal nieuwe hospitalisaties is de voorbije week lichtjes gestegen (6,9% vergeleken met 5,5% de week voordien).

Meer informatie over de surveillance in ziekenhuizen is beschikbaar in een wekelijks rapport.

Het aantal overlijdens is in week 13 relatief stabiel gebleven. In totaal waren er 157 geregistreerde sterfgevallen (niet geconsolideerde data, vergeleken met 161 de week voordien), variërend van 17 tot 26 sterfgevallen per dag. Het aandeel WZC-bewoners op het totaal aantal overlijdens schommelt licht van week tot week maar is globaal stabiel, met een aandeel van 28,7% in week 13. Het sterftcijfer bedroeg 1,37/100.000 inwoners in België, 0,69/100.000 in Wallonië (daling), 1,89/100.000 in Vlaanderen (lichte stijging) en 0,57/100.000 in Brussel (stabiel).

Andere indicatoren

De indicatoren voor de opvolging van de epidemiologische situatie in de woonzorgcentra (WZC) vertonen deze week een lichte stijging (in een context van een verdere daling van de participatiegraad in Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap, wat een impact kan hebben op de cijfers; in Vlaanderen en Brussel is de participatie stabiel). Het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per 1.000 WZC bewoners is in week 13 nationaal licht gestegen. In Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap was de stijging het grootst. Het aantal nieuwe hospitalisaties per 1.000 bewoners is nationaal ook gestegen (van 0,39 naar 0,60). Het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen bij personeelsleden bleef stabiel. Ook het aantal nieuwe mogelijke clusters¹ lijkt stabiel, met in week 13 tot nu toe 81 clusters (voorlopige data, vergeleken met een totaal van 102 in week 12). Het aantal WZC met een grote uitbraak (minstens 10 bevestigde gevallen onder de bewoners) is nog licht gestegen (12% vergeleken met 10% de voorgaande week). Zie het dashboard voor meer details.

¹ Het gaat om mogelijke clusters omdat deze theoretisch gedetecteerd werden op basis van de data uit de surveillance. Er is een onderzoek van de uitbraak nodig om dit te bevestigen in de praktijk.

Sinds 17 maart wordt er nog enkel cluster onderzoek gedaan in collectiviteiten met kwetsbare personen (bv. in woon-zorg centra, zorginstellingen, of gesloten gemeenschappen zoals opvangcentra voor daklozen en gevangenen). Als gevolg is het totaal aantal nieuwe clusters aanzienlijk gedaald vergeleken met twee weken geleden. Ten opzichte van voorgaande week bleef het aantal in week 13 wel stabiel (261 nieuwe clusters in week 13, 229 in week 12 en 586 in week 11). De meeste clusters werden vastgesteld in woonzorgcentra en opvangcentra en onthaalhuizen.

Er zijn deze week geen gegevens over het aantal besmettingen in Nederlandstalige scholen. Voor het Franstalig onderwijs is er geen gegevensverzameling meer door ONE.

De resultaten van 30 maart voor de surveillance op afvalwater aan de hand van drie indicatoren², tonen dat van de 41 zuiveringsinstallaties die momenteel opgevolgd worden³ er 15 gebieden beantwoordden aan de indicator "Snelle toename" (vergeleken met 5 vorige week) en 14 gebieden aan de indicator "Stijgende trend" (vergeleken met 24). De trend verschilt dus voor deze twee indicatoren en de evolutie in het afvalwater moet daarom nauwlettend in het oog gehouden worden. Vijf provincies/regio's voldoen aan de indicator "Snelle stijging" (Henegouwen, Luik, Namen, Vlaams Brabant en Brussel) en vier provincies/regio's hebben een alert voor "Stijgende trend" (Luxemburg, Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en Brussel). Vooral de gebieden Marchienne-au-Pont en Oostende zijn zorgwekkend omdat er voor beide indicatoren een alert is, samen met een hoge waarde voor viruscirculatie.

Meer informatie over de methodologie en de analyse van de resultaten is te vinden in een wekelijks verslag.

In de periode van 21 maart tot en met 3 april 2022 werden 769 stalen geanalyseerd in het kader van de baseline surveillance van circulerende varianten. Daarvan vertegenwoordigden de Omicron-variant subtypes BA.1 en BA.1.1 samen 7,7% (verdere daling) en de Omicron-variant subtype BA.2 92,2% (verdere stijging ten opzichte van 86,0% de vorige week). Op basis van het aandeel niet-SGTF PCR positieve resultaten (hoogstwaarschijnlijk de BA.2 variant) op de meest recente dagen, was BA.2 verantwoordelijk voor meer dan 95% van de besmettingen. De Delta-variant is de afgelopen twee weken niet ontdekt. Meer informatie is beschikbaar op de website van het NRC.

Op 5 april meldde ECDC dat een BA.2 sub-lineage was gedetecteerd met bijkomende mutaties (S:L452R en S:F486V). Tot nu toe werden er 38 gevallen gedetecteerd (30 in Zuid Afrika, 3 in Botswana, 3 in Denemarken en 2 in het Verenigd Koninkrijk). Er zijn eerder mutaties op deze plaatsen geconstateerd in de Delta variant en een nerts-variant, en er wordt daarom rekening gehouden met het feit dat de sub-lineage geassocieerd zou kunnen zijn met een verandering van de virale eigenschappen ten opzichte van BA.2. Dit alleen is echter niet voldoende om

² De surveillance volgt de evolutie van de concentratie van het SARS-CoV-2-virus in het afvalwater. De indicator "Hoge circulatie" geeft de gebieden aan waar de gemeten virusconcentraties hoog zijn (ten minste de helft van de maximumwaarde die in de derde golf, tussen midden februari en begin mei, werd geregistreerd). De indicator "Snelle toename" heeft betrekking op de zones waar de gemeten virusconcentratie in de afgelopen week snel is toegenomen (stijging met meer dan 70% over de laatste 7 dagen). De indicator "Stijgende trend" geeft de gebieden aan waar de virusconcentraties over de laatste 14 dagen meer dan 6 dagen is toegenomen.

Vanaf week 12 wordt de 5^e golf als referentieperiode genomen voor de berekening van de indicatoren. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de indicatoren "Snelle toename" en "Stijgende trend", maar doet wel het aantal gebieden voor de indicator "Hoge circulatie" dalen, aangezien de maximumconcentraties die in de 5e golf werden geregistreerd aanzienlijk hoger waren dan die in de 3e golf.

³ Als gevolg van de overstromingen in juli zijn de waterzuiveringsinstallaties van Wegnez (Verviers) en Grosses-Battes (Luik) nog steeds buiten werking. Deze twee gebieden zijn daarom momenteel niet opgenomen in de surveillance. Luik is nog goed vertegenwoordigd, maar Verviers niet.

conclusies te trekken over de mogelijke gevolgen van deze sub-lineage voor de volksgezondheid, en aanvullend bewijsmateriaal is nodig voor een volledige beoordeling. De EU lidstaten wordt gevraagd om deze sub-lineage actief op te sporen. De opsporing wordt vergemakkelijkt door het feit dat de sub-lineage, in tegenstelling tot BA.2, S gene target failure geeft in bepaalde PCR-analyses (gelijkaardig aan de BA.1)⁴.

⁴ BA.2 sublineage with S:L452R and S:F486V (79 sequences as of 2022-04-05, mainly South Africa) · Issue #517 · cov-lineages/pango-designation · GitHub

PROVINCIES

Indicatoren met betrekking tot het aantal besmettingen

De 14-daagse cumulatieve incidentie voor het aantal gevallen daalt nu in de provincies Antwerpen en Limburg, maar neemt nog lichtjes toe in de andere Vlaamse provincies en in Brussel, en stijgt nog relatief sterk in de Waalse provincies. Het aantal gevallen in de afgelopen 7 dagen is licht gedaald in alle Vlaamse provincies en in Luxemburg, bleef stabiel in Brussel, en nam nog toe in de andere Waalse provincies. Ook de Rt, die overal gedaald is, ligt nu onder de waarde van 1 in alle Vlaamse provincies, Luxemburg en het Brusselse Gewest, maar blijft nog iets boven de waarde van 1 in de andere provincies van Wallonië. Het aantal uitgevoerde testen neemt licht toe in Wallonië en Vlaams-Brabant, maar blijft stabiel of daalt licht in de andere Vlaamse provincies. De PR voor symptomatische personen neemt nog steeds toe in de Waalse provincies en het Brusselse Gewest, en daalt licht in de Vlaamse provincies. De waarden blijven echter hoog (> 20%).

Indicatoren met betrekking tot ziekenhuisopnames

De 7-daagse incidentie van ziekenhuisopnames neemt deze week vooral toe in Brussel en Henegouwen, en blijft stabiel in de andere provincies. Het aantal bedden op de intensive zorgen vertoont verder een wisselende trend van week tot week, met deze week een stijging in Vlaams-Brabant, Waals Brabant en Luxemburg.

Het beheersniveau wordt deze week voor alle provincies/regio's behouden.

Periode 27/03 – 02/04/2022	Besmettingen 14d incidentie per 100.000	% Wijziging Gevallen (7d)	Aantal testen/ 100.000	Rt infecties	PR	Hospitalisaties 7d incidentie per 100.000 ⁵	ICU bezetting	Verdubbelings/ halveringstijd nieuwe hospitalisaties	Beheers- niveau
België	1.309	-9%	2.319	0,935	40,1%	13,3	9%	124	2
Antwerpen	1.908	-18%	2.989	0,873	40,6%	14,9	10%	-119	3
Brabant wallon	886	+16%	1.702	1,108	38,9%	2,2	13%	Inf	2
Hainaut	592	+6%	1.468	1,028	31,2%	8,7	7%	23	2
Liège	533	+5%	1.098	1,024	36,6%	8,6	6%	63	2
Limburg	1.740	-15%	2.832	0,896	41,7%	18,1	6%	-26	3
Luxembourg	1.316	-15%	2.086	0,885	35,0%	3,5	12%	46	2
Namur	715	+23%	1.390	1,116	34,1%	8,9	6%	15	2
Oost-Vlaanderen	1.724	-11%	2.965	0,933	41,7%	17,5	9%	-159	3
Vlaams-Brabant	1.662	-10%	2.803	0,925	41,4%	7,7	17%	99	2
West-Vlaanderen	1.554	-6%	2.646	0,953	44,7%	26,3	13%	-119	3
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	750	+1%	2.015	0,984	33,9%	12,1	10%	8	2
Deutschsprachige Gemeinschaft	1.280	-11%	1.495	0,920	NA	10,2	NA	NA	2

⁵ Resultaten voor week 13, van 28 maart tot 3 april 2022.

GEMEENTEN

Het aantal gemeenten met een stijgende trend is vorige week sterk gedaald, waarbij 48 gemeenten een alert vertoonden, vergeleken met 183 de week ervoor.

De 14-daagse incidentie is over het algemeen nog steeds hoger in de Vlaamse gemeenten vergeleken met Brussel en Wallonië, maar ook in Luxemburg en de Duitstalige gemeenschap worden hoge incidenties waargenomen. Algemeen variëren de incidenties van 194 tot 3.095/100.000.

De volgende personen hebben deelgenomen aan dit advies:

Emmanuel Bottieau (ITM), Caroline Boulouffe (AViQ), Géraldine De Muylder (Sciensano), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Yves Lafort (Sciensano), Valeska Laisnez (Sciensano), Quentin Mary (SSMG), Pierrette Melin (CHU Liège), Geert Molenberghs (UHasselt-KULeuven), Jasper Sans (COCOM), Steven Van Gucht (Sciensano).